

TERUGBLIK

UITREIKING CULTUURPRIJS OP 18 SEPTEMBER 1981

Een hoogtepunt in het verenigingsjaar 1981 was voor onze Kring ongetwijfeld de ontvangst van de Cultuurprijs van de Gemeente Hilversum. In ons vorige nummer namen wij reeds een aan deze gebeurtenis opgedragen gedicht op van Han Put. In deze aflevering van "Eigen Perk" krijgt U een uitgebreid verslag van de feestelijkheden.

De avond begon met een geanimeerde ontvangst van het bestuur door enkele leden van het College, waaronder uiteraard de burgemeester en zijn echtgenote. Dit informele gebeuren, dat zich afspeelde in een genoeglijke sfeer, ging als vanzelf over in het officiële, zich in de Burgerzaal voltrekken-de gedeelte van de avond. Na een eerste kennismaking met het uitstekend musicerende "Gheselschap goet ende fyn" o.l.v. Robbert van Lint, nam de heer Van der Sluis het woord. In zijn inleiding op de dingen die komen gingen, sprak hij o.a. over het ontstaan en de waarde van de Cultuurprijs en over de grote zorg, die elk jaar weer opnieuw aan de uitreiking ervan besteed wordt.

Dat hij met dit laatste geen woord teveel gezegd had, konden de vele tientallen aanwezige genodigden in de loop van de avond zelf konstateren. Sprekers en muzikanten wisselden elkaar in een goed georganiseerd geheel af, waarbij de heer Van der Sluis soms ernstig, soms humoristisch, maar steeds even onderhoudend de aan- en afkondigingen verzorgde. De door het Gemeentebestuur aangeboden receptie tenslotte, vormde een bijzonder gezellige afsluiting van deze voor "Albertus Perk" zo belangrijke gebeurtenis.

Dan volgt hier een weergave van de redes, zoals deze achtereenvolgens door de heren De Vrankrijker, Brouns en Meijer werden uitgesproken.

Burgemeester en wethouders van Hilversum hebben de eer u uit te nodigen tot het bijwonen van de uitreiking van de gemeentelijke cultuurprijs 1981 aan de Hilversumse

HISTORISCHE KRING „ALBERTUS PERK“

en van de gemeentelijke aanmoedigingsprijs 1981 aan de heer

HUGO MEYER

Deze festiviteit vindt plaats op vrijdag 18 september 1981 om 20.00 uur in de burgerzaal van het raadhuis.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
De secretaris, De burgemeester,
K.H.J. Dorren W.R. van der Sluis

*Deze uitnodiging geldt voor 2 personen
Gaarne antwoord vóór 15 september a.s.*

PROGRAMMA

Van 19.30 uur tot 20.00 uur

Concert door staatsbeiaarder Peter Bakker op het carillon van de raadhuisoren

1. Preludium III Mathias van den Gibeyn
2. Sonatine III (oorspronkelijk voor gitaar) Mauro Giuliani (bew. P. Bakker)
- andante sostenuto - tempo di marcia scherzo con moto - finale allegro
3. Suite „Boeremuziek“ Wouter Paap
allegro - cavatina - gavotte
rigaudon - rondo

20.00 uur

MUZIEK:

1. St. Jans en de Reus (Beerenlied) (Hollandsche volkslied, zinsprij) Ommevangpleid afgeleid van de Iarigse hymne „Conditio Alme Siderum“ (De reus)
2. Eens meen mijns vroe crebes, goethsche draaijer Minnelied van de indertienjarige Hering Jan I van Brabant (De reus)
3. Het vee in weicher Amsien (okkehoed) (Hollandsche) Antiquary Liedboek 1544 melodie: M.P. Schiller, Aelgangs (1772)

MUZIEK:

1. Sente her den woe crebes (1490) Hollandsche Liedboek (1544)
2. La sonste extemporal (1610) Hollandsche Liedboek (1544)
3. Ballade (Hollandsche Liedboek) Hollandsche Liedboek (1544)

De Nederlandse carillonmuziek van 1544-1545 op de klokken van de Hilversumse raadhuisoren

MUZIEK:

1. De vogel werd gelockt - gefluit (viola da gamba, liut)
2. Nu Heremans (liut)
3. Ungareisa

- Valerius „Nederlandsche Gedenck-clanck“, 1625 Haarlem
melodie: alimande gay
- G.A. Breders, 1622 Amsterdam
Groot Liedboek
- P. Phalke, Ze heft 16e eeuw

Uitreiking van de cultuurprijs van de gemeente Hilversum 1981 aan de Hilversumse historische kring „Albertus Perk“

Het woord is aan een vertegenwoordiger van de historische kring

Uitreiking van de aanmoedigingsprijs van de gemeente Hilversum 1981 aan de heer Hugo Meyer

Het woord is aan Hugo Meyer

MUZIEK:

1. De nachtpaal die woe crebede (1675) Nieuw-Amsterdams Liedboek, 1890 Melodie: Scouterkens liedeboek, 1840
Witgenick, 1675
Van caraven
2. Meyer her den woe crebes (1675) Nieuw-Amsterdams Liedboek, 1890 Melodie: Scouterkens liedeboek, 1840
Witgenick, 1675
Van caraven

De Nederlandse carillonmuziek van 1675 op de klokken van de Hilversumse raadhuisoren

Juryrapport

CULTUURPRIJS EN AANMOEDIGINGSPRIJS DER GEMEENTE
HILVERSUM 1981 OP HET TERREIN VAN DE GESCHIED-
BEOEFENING, GESCHIEDBESCHRIJVING EN BIOGRAFIE.

Ten aanzien van de toekenning van de cultuurprijs stond de jury voor een keuze uit personen en organisaties die zich verdienstelijk hebben gemaakt voor de geschiedschrijving van het Gooi in het algemeen en van Hilversum in het bijzonder. Zij kan organisaties in haar afweging betrekken op grond van de verruiming in de betreffende verordening, zoals die in 1978 is vastgesteld.

Op het terrein van de organisatie kwam naar het oordeel van de jury een tweetal instellingen in aanmerking. Deze waren de Stichting Tussen Vecht en Eem en de Hilversumse Historische Kring Albertus Perk. Beide maakten en maken zich verdienstelijk voor respectievelijk de regionale en de lokale geschiedenis. De eerstgenoemde al elf jaar, in hoofdzaak door de uitgave van een tijdschrift met veelal belangrijke artikelen, de ander wegens diverse activiteiten.

Het maken van een keuze was verre van eenvoudig.

De jury wil met nadruk vaststellen dat het werk van de Stichting Tussen Vecht en Eem alle lof verdient. Niettemin bepaalde zij eenstemmig haar keuze op de Historische Kring Albertus Perk. Zij is van mening dat deze kring bij de toekenning van een Hilversumse prijs een zekere voorkeur mag genieten als lokale organisatie. Dit echter niet zonder te constateren dat haar activiteiten het nivo bereikten dat men hier als eis mag stellen. Van belang is tevens dat de geschiedenis van Hilversum wel uitvoerig is behandeld in een omvangrijk werk, namelijk het Gedenkboek 1424-1924, echter naar de huidige opvattingen omtrent geschiedschrijving met duidelijke hiaten. Bovendien is er in de ontwikkeling van Hilversum ná 1924 veel te onderzoeken en te verwerken. Het genoemde biedt de historische

kring een ruim terrein voor activiteit.

De Historische Kring Albertus Perk begon zijn bestaan in de jaren vijftig als "werkgroep uit de Vereniging voor genealogie, plaatsbeschrijving en historie". De werkgroep maakte zich onder meer verdienstelijk door het geven van commentaar op een plan voor een historisch centrum in Hilversum en de plannen om tot een gemeentelijke monumentenlijst te komen.

De Kring werd in februari 1975 in zijn huidige vorm opgericht en nam daarna aanzienlijk toe in ledental. Sindsdien toonde zij zich actief in het aanbieden van adviezen omtrent het behoud van het eigen karakter van hiervoor in aanmerking komende delen van Hilversum, tevens in het organiseren van discussie-avonden en acties. De jury denkt aan nota's en adviezen omtrent de Kerkbrink, het station, panden aan de 's Gravelandseweg en de Groest, aangaande het gemeentelijk monumentenbeleid in het algemeen.

De Kring heeft een aantal publicaties doen uitkomen. De jury noemt brochures als "De Jonge Graaf van Buren" en "Een en ander over Albertus Perk", beide van de hand van Dr. P.W. de Lange. Verder "Problematiek rond oude stadskernen en monumentenzorg", van de architect A.C. Scheltema. Tenslotte als belangrijke aanvulling van het Gedenkboek 1424-1924 de verdienstelijke studie van J. Lamme en B. Laroo "Hilversum rond de eeuwwisseling; de bevolkingsgroei tussen 1900 en 1910". Vooral met het laatstgenoemde werk heeft de kring een weg gewezen die kan leiden tot het samenstellen van een modern opgezette geschiedenis van Hilversum. Deze weg is het verder bewandelen zeker waard.

Met betrekking tot de toekenning van de aanmoedigingsprijs had de jury vrij ruime mogelijkheden tot het maken van een keuze. Zij koos tenslotte eenstemmig de heer Hugo H.M. Meyer.

OORKONDE CULTUURPRIJS 1981

Burgemeester en wethouders van Hilversum;

gelet op het besluit van de gemeenteraad van 9 september 1965, sindsdien gewijzigd, tot instelling van een jaarlijks uit te reiken cultuurprijs, toe te kennen aan personen c.q. rechtspersonen, die door aard en gehalte van hun werk hebben bijgedragen aan de cultuur;

overwegende, dat de facetten geschiedbeoefening, geschiedbeschrijving en biografie zijn aangewezen als sector van de cultuur, waarvoor deze prijs in 1981 beschikbaar is;

gelet op het advies van de jury d.d. 15 augustus 1981;

besluiten:

de cultuurprijs van de gemeente Hilversum 1981 toe te kennen aan de Hilversumse

HISTORISCHE KRING „ALBERTUS PERK”

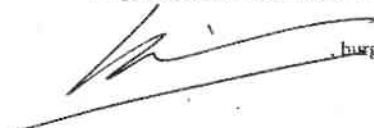
Hilversum, september 1981.

De jury.

 , voorzitter

 , secretaris

Burgemeester en wethouders voornoemd,

 , burgemeester

 , secretaris

De heer Meyer is een geboren Hilversummer (1949). Hij studeerde sociale geografie aan de rijksuniversiteit te Utrecht. Daar deed hij zijn doctoraal examen in 1974, met als hoofdvak historische geografie.

Hugo Meyer heeft zich tijdens zijn studie reeds bezig gehouden met een onderdeel van de historie van Gooiland. Hiervan getuigt een doctoraalscriptie over "De genese van het cultuurlandschap van de zuidwestrand van het Gooi". Deze scriptie zal ooit uitgebouwd worden tot een dissertatie, die ten dele al gereed is. Het gaat hierbij om een samenhang tussen de verschillen van het landschap aan weerszijden van de grens enerzijds, de bestaansstructuur van het Gooi en omgeving en de grensvorming anderzijds. De jury acht deze omschrijving in het kader van een moderne geschiedschrijving uiterst belangrijk.

Hugo Meyer publiceerde tot nog toe een artikel over "Albertus Perk en de Gooise landbouw" in het tijdschrift Tussen Vecht en Eem, en een artikel in het tijdschrift Holland getiteld "Het Tweede Blok, bijdrage tot de historische geografie van een Goois grensgebied". Beide artikelen en tevens een vijftal lezingen, welke Hugo Meyer hield voor de Historische Kring Albertus Perk, tonen dat wij hier te doen hebben met een onderzoeker die conscientieus zijn bronnen doorneemt en deze ook weet te verwerken. Zowel de gekozen onderwerpen als de aanpak doen het beste voor de toekomst verwachten. Van groot belang is het dat 't naar onderwerp en uitzetting gaat om werk dat tot dusver te weinig aandacht kreeg.

de jury: dr. A.C.J. de Vrankrijker, voorzitter
mevrouw drs. M.J.Th. Verdegaal-Ruhe, lid
J.M. Reinboud, lid
C.A.M. Middelhoff, lid
dr. R.F. Roegholt, lid
J.F. Agterhuis, toegevoegd secretaris.

DANKWOORD TH. BROUNS NAMENS "ALBERTUS PERK" BIJ
HET IN ONTVANGST NEMEN VAN DE CULTUURPRIJS 1981
DER GEMEENTE HILVERSUM (resumé)

De volslagen verrassing, waarmee het bericht ons heeft overrompeld van de uitzonderlijke eer, die het bestuur van onze gemeente onze Hilversumse historische kring aandoet met de toekenning van de gemeentelijke cultuurprijs 1981 maakt dat het, ook nadat wij enige tijd hebben gehad om het heugelijk gebeuren van de uitreiking tegemoet te zien, voor ons moeilijk is, orde te scheppen in de vele bijzonder positieve gevoelens, die dit bij ons teweegbrengt.

Dankbaar zijn wij vóór alles, oprecht en hartgrondig, om het feit dat de bescheiden signalen die natuurlijkerwijs verneembaar worden zodra men anders dan onderling gedachten naar voren brengt en activiteiten ontplooit (bijwijlen ook gericht op de gemeenschap als zodanig), door de alerte belangstelling van ons gemeentebestuur voor wat er onder de bevolking leeft niet alleen zo gevoelig opgevangen zijn, maar ook aanleiding hebben gegeven tot een gebaar naar ons, waaruit duidelijk waardering spreekt. Wij voelen ons daardoor blijvend uitgenodigd tot een niveau van goede verstandhouding en begrip over en weer, waarvoor wij, wie Hilversum ter harte gaat, uiterst erkentelijk moeten zijn.

Krachtig gestimuleerd weten we ons in de richting van ontplooiingsmogelijkheden, waaraan wij, met uiterst bescheiden middelen opererend, vaak denken, maar die toch niet zo gemakkelijk binnen het bereik komen zonder een tastbare handreiking, zoals ons nu geboden wordt. Zoiets gebeurt niet, denken we, zonder dat er een werkelijk gewekt vertrouwen, ook voor de toekomst, aan voorafgaat.

We willen deze dag een echte feestdag voor onze kring noemen, maar daar komt dan nog bij, dat het eigenlijk een dubbele feestdag voor ons is, omdat de gemeentelijke aanmoedigingsprijs 1981 vandaag aangeboden wordt juist aan iemand, die zich zowel

op een terrein van wetenschappelijk onderzoek, dat zeer wel past in het kader óók van ónze doelstellingen, als voor onze historische kring in de prille eerste jaren van haar bestaan als vereniging, verdiensten verworven heeft waarvoor wij warme waardering hebben. Ik meen gerust namens ieder van ons te mogen zeggen, dat inderdaaf ieder van ons de onderscheiding van Hugo Meyer als een reden tot persoonlijke vreugde ervaart.

Maar natuurlijk, de toekenning van de gemeentelijke cultuurprijs zet ons ook met bijzondere nadruk eens te meer aan het denken over onze verantwoordelijkheid als Historische kring ten opzichte van de Hilversumse gemeenschap, een verantwoordelijkheid die we ons in het verleden al discussiërend en samenwerkend sterk bewust zijn geworden en die ook, als iets dat we in volle vrijheid op ons willen nemen, bij herhaling expressis verbis tot uiting is gebracht. Dat is de verantwoordelijkheid, om er naar ons best vermogen toe bij te dragen, dat het in Hilversum gemeengoed zal zijn te weten, dat dit oord en deze gemeente een eeuwenlange boeiende historie vol verwickelingen, wederwaardigheden en lotswisselingen hebben doorgemaakt, waarvan de kennis en vaak ook het exemplarisch karakter als bindend element voor de gemeenschap op tal van wijzen bijzondere waarde kan hebben.

In het kort geleden in Nederlandse vertaling verschenen boek van de futuroloog Alvin Toffler, "De Derde Golf", vinden we merkwaardigerwijs - zij het terloops - het betoog, dat in toekomstig beleid bijzondere aandacht zal moeten worden gegeven aan juist datgene, wat gemeenschapscheppend werkt. Dit zal de maatschappij dringend nodig hebben om aan de - door een stroom van nieuwe en tot voor kort onvoorspelbare vindingen veroorzaakte - wezenlijke veranderingen in de samenleving, die een sterk individualiserend en differentiërend karakter zullen vertonen, een adequate opvang te kunnen geven. Met dit voor ogen is het van belang, een scherp oog te hebben voor die tendens, zo opmerkelijk in

deze historische kring, om zowel jongeren als ouderen en zowel de van oudsher ingezetenen als de recentelijk van elders naar deze gemeente verhuisden tot hechte samenwerking te brengen. Een duidelijk verschijnsel van gemeenschapbevorderend karakter. Het is daarbij heel opvallend, hoezeer personen afkomstig uit oorden met een rijke geschiedenis, waar zo gemakkelijk het gevoel voor de belangrijke dimensie gewekt wordt, die historisch besef en inzicht aan het beleven van het heden toevoegt, deze zelfde dimensie hier niet willen missen. Ze hebben er ook moeite voor over in een kring voor lokale geschiedbeoefening die te ontdekken en waar nodig door eigen toewijding mee te helpen creëren.

Th. Brouns neemt namens de Vereniging de Cultuurprijs in ontvangst.

(foto Stevens)

Wanneer we dan over de historie van Hilversum spreken, vatten we dat graag op in een heel ruime zin. Dat wil zeggen: niet uitsluitend bestrijkend die perioden, waarover in geschreven documenten gegevens te vinden zijn, maar ook de eerdere vanaf het prilste begin, dat is dus ettelijke eeuwen meer. Of met een allitererende slogan, die wel eens uitgesproken is: "Van Hilvert tot Heden".

De Toponymie leert ons, dat plaatsnamen van het type, waartoe ook de naam Hilversum behoort, veelal gegeven zijn in de Karolingische tijd. Dit maakt aannemelijk, dat Hilversum zo'n duizend jaren oud kan zijn. Zelfs als men voor de oudste periode van Hilversums bestaan geen ander aanknopingspunt zal kunnen vinden, dan alleen maar deze plaatsnaam, mogen we die toch met grote aandacht benaderen, omdat er hoe dan ook een glimp van dat onbekende verleden in te voorschijn komt. Nadere zorgvuldige bestudering ervan zal misschien toch nog een iets verder rijkend inzicht verschaffen.

schaffen.

Maar dit zo uiterst schaars gedocumenteerd kunnen worden is tegelijk typerend voor wat we in het algemeen kunnen weten over het Hilversum van voordat het eerste archiefstuk verschijnt, waarin de plaats met name genoemd wordt. Enkele archeologische vondsten verschaffen gegevens, die ook vanuit het gezichtspunt van lokale geschiedbeoefening de volle attentie verdienen. Samenwerking met de archeologische kring "Naerdincklant" is dan ook voor "Albertus Perk" een vanzelfsprekende zaak. Ook datgene, wat bekend is over de historie van deze streek in de betreffende periode kan wellicht enig inzicht verschaffen over wat zich hier kan hebben afgespeeld.

Historisch besef kan in zeer sterke mate ondersteuning vinden bij het herkenbaar blijven van het verleden in onze plaats en gemeente van inwoning. Daarom hebben wij veel belangstelling voor het onderwerp Monumentenzorg. We benaderen dit evenwel ook vanuit een eigen invalshoek. We hechten er

niet alleen belang aan, dat datgene wat door zijn uitnemend gehalte en karakter uit een oogpunt van Nederlandse cultuur en cultuurgeschiedenis zorgvuldig behoud verdient - het werk van Dudok is een sterk sprekend voorbeeld - met veel zorg omringd blijft, maar wij willen ook andere en soms heel bescheiden zaken als Monument zien, omdat zij het eigen verleden voorstelbaar helpen blijven. Hilversums oudste Monument is in die zin stellig zijn oorspronkelijk dorpshart de Kerkbrink met het omringende stratenplan, waarin zich op voor deze plaats zo typerende wijze andere brinkjes gevormd hebben.

Anderzijds brengt de belangstelling ook voor het jongste verleden de historische kring ertoe, het idee van de tot stand koming van een Omroepmuseum in Hilversum niet alleen van harte toe te juichen, maar daar ook gaarne een pleidooi voor te helpen voeren. Ook dit immers moet men in Hilversum niet alleen zien als iets van landelijke wenselijkheid. De geschiedenis van Hilversum zelf is in het jongste verleden toch in sterke mate verweven ook met die van de omroep. Men denke maar aan de invloed op de samenstelling van de bevolking, aan veranderingen in de bestemmingen van percelen, aan de studiogebouwen met hun nieuwe architectonische eisen.

Het kan niet anders of bij zoveel onderwerpen van studie over een zo ruim tijdsverloop met al zijn episoden is deze historische kring er een met tal van desiderata. Daar is het verlangen een praktische en doeltreffende vorm te vinden voor het educatief werken op lokaal-historisch terrein voor de schooljeugd. Ook hier geldt, dat de jeugd de toekomst heeft. Een onderwerp apart is de gaandeweg sterker gevoelde behoefte aan een eigen studie-home en archiefruimte, waarin wat tot dusver door individuele navorsing aan documentatie verzameld werd, bijeengebracht zou kunnen worden voor gezamenlijk gebruik. Uitgaande van een rustige werkgelegenheid in gezamenlijk contact zou hier ook op natuurlijke wijze een trefpunt uit kunnen

groeien voor informatie, overleg en discussie. Dan is er het verlangen naar het in brede kring toegankelijk maken van studies in de vorm van nieuwe publicaties; de behoefte aan het ontwerpen van een goed gedocumenteerde rondwandeling door historisch Hilversum. Kortom genoeg om verlangend naar uit te zien.

Ik zou misschien de argwaan kunnen wekken van tóch niet zo heel grote erkentelijkheid bij ons, waar ik deze desiderata bij een gelegenheid als deze niet onvermeld laat. Maar het werk, dat we begonnen zijn en waar we mee bezig zijn heeft het in zich om met ieder vergezicht dat men benadert nieuwe vergezichten te zien verschijnen.

Wij hopen en vertrouwen dan ook, dat in de toekomst zal blijken, dat deze dag voor de historische kring een mijlpaal zal hebben betekend juist ook in de dialoog, die wij blijvend zouden willen nastreven met de gemeente en met de gemeenschap.

Gesterkt, bemoedigd, geïnspireerd en dankbaar zien we die toekomst tegemoet.

DANKWOORD VAN DE HEER H.H.M. MEIJER

Geacht college, geachte jury, dames en heren,

Wanneer je een brief ontvangt van een vooraanstaand historicus uit het verre Bussum, waarin je wordt medegedeeld dat je voorgedragen bent voor de aanmoedigingsprijs van de gemeente Hilversum, dan sta je heel raar te kijken.

Desalniettemin ben ik er heel erg verguld mee. Het is immers een geweldige eer om in aanmerking te komen voor een dergelijke blijk van waardering uit je geboorteplaats, een blijk van waardering die je in een heel leven maar zelden te beurt zal vallen.

Niet alleen daarom ben ik B & W en de jury erg dankbaar.

Burgemeester Van der Sluis overhandigt
het gedenkboek aan de heer Meijer

Hilversum geeft dit jaar zowel de cultuur- als de aanmoedigingsprijs aan hen, die zich verdienstelijk hebben gemaakt voor de beoefening van de plaatselijke historie. Nu is streekhistorie bij velen een wat omstreden begrip. Sommige historici vinden regionale geschiedenis iets voor kriebelaars, die de grote lijnen niet willen zien. Anderen denken met enige walging aan sibbe- en heemkundigen uit de periode 40/45; en de meest verpreide mening is, dat het eigenlijk iets is voor oude heren, die gehuld in een dikke sigarenwalm over vroeger zitten te mijmeren. Dit beeld is echter niet juist. Een gedegen beoefening van de streekhistorie draagt het materiaal aan waarmee men zich een ruimer inzicht verwerft in vakken als sociale- en economische geschiedenis, agrarische geschiedenis en historische geografie. Voor deze vakken is lokale geschiedenis als bron volstrekt onmisbaar. Daarnaast maakt een grotere kennis van het streek-

verleden de mensen ook meer betrokken bij het locale gebeuren. Professor Rogier, de grote Nijmeegse historicus, heeft ooit eens gesteld dat de belangstelling voor locale geschiedenis een graadmeter is voor de belangstelling in algemeen culturele belangen. Ons college van B & W heeft daarom naar mijn mening heel goed gehandeld door middel van deze prijzen de streekhistoriebeoefening wat te stimuleren. Met het uitreiken van de aanmoedigingsprijs aan iemand die zich bezig houdt met het verleden van het (Gooise)landschap zijn B & W nog wat verder gegaan. Anders dan in Engeland en Duitsland is de historie van de invloed van het menselijk handelen op het landschap, de historische landschapsgeografie, iets waar over in Nederland veel te weinig bekend is.

Anders dan wat veel mensen menen, heeft de mens ook in het verleden bijzonder veel invloed gehad op het uiterlijk van zijn omgeving. Elke periode liet in het landschap zijn sporen na. Onze onvolprezen Gooise heide werd al in de prehistorie in stand gehouden. Het slootjeslandschap bij Loosdrecht en de Egelshoek stamt uit de Middeleeuwen, en vele bossen danken hun bestaan aan de activiteiten van de adel en het patriciaat in de 17e, 18e en 19e eeuw. Het Nederlandse landschap vormt een lappendeken, niet alleen in biologisch opzicht,

maar ook wat betreft de vormgeving en de daarmee samenhangende ontstaansgeschiedenis; het is - unieke situatie!! - vrijwel in zijn totaliteit door de mens gemaakt, iets wat men noch in Duitsland, noch in Engeland kan zeggen.

Het is dan ook wat wonderlijk, dat in dit land de landschapsbescherming en het landschap primair het terrein is van biologen, terwijl voor een goed begrip de ontstaansgeschiedenis minstens even belangrijk is als het voorkomen van het fluitekruidje en de kleine gekuifde geitemelker.

Een grotere spreiding van historisch-geografische en landschapshistorische kennis zou de betrokkenheid van het publiek bij het wel en het wee van de Nederlandse landschapsbescherming veel groter maken.

Het is dan ook met gevoelens van grote vreugde dat ik constateer dat er voor dit soort studies op landschaphistorisch gebied zoveel waardering bestaat bij Burgemeester en Wethouders van deze met natuurschoon zo rijk bedeelde plaats, dat zij hiervoor mij de aanmoedigingsprijs willen geven. Hiervoor mijn hartelijke dank.

drs. H.H.M. Meyer,

Verslag ledenavond 23 september 1981

In het eerste nummer van Eigen Perk werd u toegezegd, dat korte verslagen van de ledenavonden gepubliceerd zouden worden. Op deze manier blijven ook die leden op de hoogte, die op een van de avonden verhinderd waren.

Op woensdag 23 september opende de heer D. Carasso het nieuwe seizoen met een lezing over theekoepels en tuinhuisen in de Vechtstreek.

Het bestuur had deze spreker uitgenodigd n.a.v. het onlangs verschenen boek "Theekoepels en tuinhuisen in de Vechtstreek en 's-Graveland". De heer Carasso is een van de samenstellers van dit boek.

Zeer veel leden en niet-leden hebben genoten van een interessant verhaal en van prachtige dia's. Deze dia's waren voor een deel gemaakt door de fotograaf Evert Boeve, voor een deel door de spreker zelf.

De variatie die er op het gebied van theekoepels en koepelachtige gebouwtjes bestaat, is enorm. Met behulp van afbeeldingen op oude prenten werd de ontstaansgeschiedenis van enkele gebouwtjes getoond. Ze dienden duidelijk niet alleen voor het gebruiken van de thee, maar ook voor het zien en gezien worden, getuige de strategische punten in de tuinen, waar veel koepels zich bevinden of bevonden hebben.

Een ontdekking was voor velen ongetwijfeld, dat een koepel niet altijd rond hoeft te zijn (t.b.c.-koepeltje in de tuin van Beek en Hoff, Loenen aan de Vecht). In de meeste bouwsels was de grondvorm ech-

ter goed te herkennen: meerhoekig met een klokvormig dak.

De koepels komen in Nederland voor vanaf de 17e eeuw. Ze beleefden een bloeiperiode in de 18e eeuw. In de 19e eeuw verdwijnt dan langzamerhand de belangstelling voor de koepels. Helemaal verdwenen zijn ze nooit. Ook nu nog worden er prefab koepels gemaakt.

Het was opvallend, hoe onze voorouders zich vaak uitgeleefd hebben in allerlei fantastische bouwsels voor in de tuin, op een wijze, die ze in hun woonhuis nooit gewild zouden hebben. Begrijpelijk werd dat de samenstellers van het boek, inclusief de spreker, na hun speurtocht aan een soort koepelziekte gingen lijden en in bijna ieder gebouwtje een soort koepel meenden te zien.

De aanwezigen gingen naar huis in de overtuiging veel moois te hebben gezien.

Verslag ledenavond 28 oktober 1981

In oktober 1981 onthaalde de heer P. de Raadt uit Muiderberg ons op een levendig en uit de praktijk verteld verhaal over de Gooische Tram.

Hij was een bevoorrecht man, zoals hij zei, omdat hij als zoon van de toenmalige burgemeester van Muiden, sneller dan wie ook kansen kreeg om onder toezicht van de machinist de tram in Muiderberg zelf te rangeren.

Op deze avond beleefden wij een tramreis terug vanaf het oude Weesperpoortstation te Amsterdam via Watergraafsmeer en Diemen naar Muiden en het kopstation Muiderberg.

En vanaf deze plaats het Gooi in via Naarden en Bussum naar Laren en een lijn van Huizen naar Hilversum.

Het verhaal werd tastbaar voor onze ogen door de talloze foto's en kaarten die getoond werden. Om het geheel goed te maken had hij nog enkele oude machinisten meegenomen die gedurende de avond zijn verhaal op talloze punten bevestigden.

Er zijn vele ongelukken gebeurd met de tram, sommigen met dodelijke afloop! "Maar", zei de heer De Raadt, "ik wil niets horen over de bijnaam 'De Gooische Moordenaar!' Relatief gezien gebeurden er zeker niet meer ongelukken dan vandaag in het verkeer en - ook al waren sommige tramrailsvakken te dicht langs de weg en ook al sneden de rails soms hele hoeken van de weg af - de mensen moesten niet zo onvoorzichtig zijn om vlak langs de rails te lopen!"

In Muiderberg, wist de heer De Raadt te vertellen, staat nog één heel oude dikke boom die aan één kant de bast geheel mist. Op dat punt kwam de tram destijds dagelijks de bocht om en als dat tegelijk gebeurde met een passerende auto, dan kwam deze knel tussen tram en boom.

De echte machinist, de vakman zouden we vandaag zeggen, kon je herkennen aan de wijze waarop hij de tram het Laarder- en het Huizerhoogt liet halen. Dan moest hij zeer op tijd, vooraf dus, de machine harder stoken.

We voelden ons aan het einde van de lezing ook aan het einde van een grote reis met die kleine stoompufjes, gevoed door bruinkoolbriketten en een rookgordijn leggend over velden en wegen, zich wringend tussen de straten en steegjes van Naarden en Muiden.

Verslag ledenavond 25 november 1981

Op de ledenavond van 25 november 1981 namen wij afscheid van twee bestuursleden, de heren Lebbink en De Lange. De heer Lebbink had de vereniging het afgelopen jaar als secretaris gediend en achtte de tijd gekomen zijn functie neer te leggen. Onder dankzegging namens bestuur en leden overhandigde de voorzitter hem een aandenken aan deze periode. Vervolgens richtte de voorzitter het woord tot de heer De Lange, waarvoor deze avond speciaal georganiseerd was.